

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Yhteisen konsolidoidun yritysveropohjan luominen EU:ssa”

(2006/C 88/12)

Komission jäsenen László Kovácsin 13. toukokuuta 2005 päivätyllä kirjeellä Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa pyydettiin Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla laatimaan lausunto aiheesta *Yhteisen konsolidoidun yritysveropohjan luominen EU:ssa*.

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 27. tammikuuta 2006. Esittelijä oli Lars **Nyberg**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 14.–15. helmikuuta 2006 pitämässään 424. täysistunnossa (helmikuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 94 puolesta, 6 vastaan 4:n pidättyessä äänestämästä.

Päätelmät ja suositukset

Jo vuonna 1992 laaditussa Rudingin selvityksessä todetaan, että veropohjan määrittämiseksi tarvitaan yhteisiä sääntöjä. Lisäksi siinä halutaan laajentaa ehdotus koskemaan verokannan vähimmäis- ja enimmäistasoa.

ETSK katsoo, että nyt kun työryhmä komission johdolla laatii ehdotusta yhteiseksi konsolidoiduksi yhtiöveropohjaksi, otetaan vihdoin askel tähän suuntaan. Se, että työskentely kestää kolme vuotta, vaikuttaa aiheen monimutkaisuutta ajatellen välttämättömältä. Työryhmä työskentelee lisäksi erittäin avoimesti: kaikki asiakirjat ovat välittömästi saatavilla Internetissä, jotta kaikilla halukkailla olisi mahdollisuus keskustelun seuraamiseen. Jatkossa tulee välttää sitä, että haluttomuus muuttaa jo kauan sitten luotuja kansallisia järjestelmiä viivyttää yhteisen veropohjan käyttöönottoa. Jäsenvaltioiden tulee osoittaa, että EU-jäsenyydestä on hyötyä, koska yhteinen konsolidoitu yhtiöveropohja voidaan luoda ainoastaan EU:n avulla. Toistaiseksi on myös pantava syrjään kysymykset verokannoista, jotta sopimukseen pääsemistä veropohjasta ei vaikeutettaisi.

Verojärjestelmistä on päätettävä lähinnä poliittisin menettelytavoittein. On välttämätöntä, että ministerineuvosto ja Euroopan parlamentti laativat yhteiset säännöt yhtiöveropohjaa varten, jotta vältetään se, että kyseessä olevan alan säännöstöä luodaan vähitellen yhteisöjen tuomioistuimen juridisesti perustelluina tuomioina. Yhtä lailla on tärkeää, että keskustelua käydään yhteistyössä työmarkkinaosapuolten ja koko kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Kysymys yhteisestä yhtiöveropohjasta on luonteeltaan sellainen, että ”mikään ei ole selvää, ennen kuin kaikki on selvää”. Koska viivästyksen vaara on suuri, on kuitenkin jatkuvasti arvioitava sitä, voidaanko sellaiset osa-alueet, joista on päästy yhteisymmärrykseen, panna täytäntöön asteittain johdannaisdirektiivien avulla.

Arvioinneissa on tarkasteltava osittain juridisia ja veroteknisiä, osittain taloudellisia seikkoja. Komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan — monista teknisistä yksityiskohdista ja

merkittävistä valtioiden välisistä eroista huolimatta — ennen kaikkea huomioon ne taloudelliset edut, joita yhteisen konsolidoidun yhtiöveropohjan avulla voidaan saavuttaa.

Käsillä olevan lausunnon viimeisessä luvussa tehdyt ehdotukset yhteistä konsolidoitua yhtiöveropohjaa koskeviksi periaatteiksi ovat tiivistelmä komitean käymistä keskusteluista. Samalla komitea kehottaa komissiota pitämään komitean esittämiä periaatteita jatkuvasti ohjenuorana teknisiä yksityiskohtia laadittaessa. Komitea on päättänyt keskittyä periaatteiden pohdintaan, sillä se katsoo, että päästäessä yhteisymmärrykseen kyseessä olevista periaatteista helpottuu valinta erilaisten teknisten ratkaisujen välillä.

1 Taustaa

1.1 Komission jäsen László Kovács pyysi 13. toukokuuta 2005 ETSK:ta laatimaan valmistelevalle lausunnon yhteisestä konsolidoidusta yhtiöveropohjasta. Kovács totesi, että kyseisenlaisen veropohjan avulla kyettäisiin poistamaan monet sellaiset ongelmat, joita useassa EU-maassa toimivat yritykset kohtaavat. Elinkeinoelämä ja monet hallitukset ovat antaneet ehdotukselle vahvan tukensa.

1.2 Komissio on vuodesta 2001 laatinut useita tiedonantoja ja selvityksiä yhtiöverosta, muun muassa yhden laajan selvityksen yritysverotuksesta lokakuussa 2001.

1.2.1 Yhteisestä konsolidoidusta yhtiöveropohjasta heinäkuussa 2004 annetun epävirallisen asiakirjan ja ministerineuvostossa käydyn keskustelun jälkeen asetettiin erityisryhmä, joka muodostuu jäsenvaltioiden asiantuntijoista ja joka käy vuoteen 2007 mennessä yksityiskohtaisesti läpi kaikki näkökohdat, jotka liittyvät yhteisen veropohjan luomiseen käytännössä. Ryhmän käymissä keskusteluissa, aivan kuten käsillä olevassa lausunnessakin, käsitellään yksinomaan yhtiöveron laskentapohjaa eikä yhtiöverokantaa. Käsiteltäväksi ei oteta myöskään kotivaltiossa tapahtuvaa verotusta (*home-state taxation*), joka mahdollisesti on väliaikainen kokeiluhanke, kun taas yhteinen veropohja on hankkeena kokonaisvaltainen.

1.3 Keskusteluissa ei tarkastella ainoastaan yhteisen järjestelmän luomista veropohjaa varten, vaan myös sitä, että sen on oltava konsolidoitu. Tämä koskee erityisesti niitä yrityksiä, joilla on toimintaa useissa jäsenvaltioissa. Jotta veropohjaa koskeva yhteinen järjestelmä toimisi mahdollisimman hyvin, kyseisten yritysten on voitava yhdistää veropohjat ja laskea voittonsa koko yritysryhmittymän osalta. Laskelmat konsolidoidaan ja tällöin tarvitaan järjestelmiä kokonaisvoittovarojen erittelemiseksi yritysryhmittymän eri osien välillä.

1.4 Keskusteluissa tarkastellaan yksinomaan yhtiöveroa eikä kaikkia yritysveron muotoja. On olemassa monia, esimerkiksi aatteellisten järjestöjen ja säätiöiden kaltaisia yritysmuotoja, joiden välillä on jäsenvaltioittain eroja. Jos yhteistä veropohjaa ryhdytään soveltamaan osakeyhtiöihin, muutetaan niiden sekä muuntuyppisen yritysten ja muuntuyppisen toiminnan välisiä suhteita voiton verotuksen osalta. Siksi jäsenvaltioiden tasolla saattaa olla tarvetta tehdä korjauksia muuntuyppisten yritysten ja muuntuyppisen toiminnan voiton verotukseen. Edellä mainittu komission ja jäsenvaltioiden asiantuntijoista koostuva ryhmä ei tarkastele tätä näkökohtaa, eikä sitä tarkastella käsillä olevassakaan lausunnossa.

2 ETSK:n aiemmat yhtiöveropohjaa käsittelevät lausunnot

2.1 ETSK on useissa lausunnoissaan ottanut esille erilaisista veropohjista yhtiöverotukselle EU-maissa aiheutuvat ongelmat. ETSK pyrkii luomaan vapaata ja oikeudenmukaista kilpailua, joka hyödyttää rajatylittävää toimintaa ilman että yritysverotuksen kansallinen perusta purettaisiin⁽¹⁾. ETSK kannattaa sitä, että aluksi pyritään löytämään ratkaisut yhtiöveron yhteiseen veropohjaan, ja vasta sen jälkeen ryhdytään keskustelemaan verokannoista⁽²⁾.

2.2 Yhteisen yhtiöveropohjan avulla voitaisiin madaltaa monia yritysten rajatylittävää toimintaa unionissa haittaavia esteitä tai jopa poistaa ne kokonaan. Ongelmista voidaan mainita esimerkiksi seuraavat:

- kaksinkertainen verotus
- yrityksen sisäisten rajatylittävien liiketoimien siirtohinnoittelu
- myyntiä koskevat erilaiset näkemykset, kun eri maissa sijaitsevat yritykset fuusioituvat

⁽¹⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Euroopan unionin veropolitiikan ensisijaiset tavoitteet tulevina vuosina", EYVL C 48/18, 21.2.2002, s. 73.

⁽²⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Verotus Euroopan unionissa: yhteiset periaatteet, verotuksen yhdenmukaistaminen sekä mahdollisuus tehdä päätöksiä määränemmistöllä", EUVL C 80/33, 30.3.2004, s. 139.

— pääomavoittojen tai -tappioiden osittaminen tilanteessa, jossa useassa maassa toimivia yritysryhmittymiä järjestellään uudelleen

— tappioiden hyvittäminen yrityksessä, jolla on toimintaa useassa maassa

— investointien verottamista koskevat erilaiset säännöt.

2.2.1 Vaikka yhtiöverotus onkin keskeinen tekijä suotuisten olosuhteiden luomiseksi, on kuitenkin muistettava, että monella muullakin tekijällä voi olla ratkaiseva merkitys sekä rajatylittävää kaupankäyntiä että toiminnan sijoittumispaikkaa ajatellen⁽³⁾.

2.3 ETSK on myös korostanut, että ongelmana eivät ole yksinomaan veropohjaan liittyvät erot. Säännöissä on myös monia käytännön eroja, jotka liittyvät esimerkiksi siihen, kuinka verot maksetaan, laskentatoimi hoidetaan tai kiistat ratkaistaan. Myös osaa näistä ongelmista voitaneen lievittää niillä käytännön säännöillä, joilla yhteistä veropohjaa tulee täydentää⁽⁴⁾.

2.3.1 Yhteisestä veropohjasta yrityksille koitua suurin käytännön hyöty olisi ehkä se, että olisi olemassa ainoastaan yksi säännöskokonaisuus, joka niiden tulisi tuntea ja jota niiden tulisi soveltaa. Yritysryhmittymän eri osien erillisen kirjanpidon sijasta voitaisiin soveltaa yhdistettyä kirjanpitoa. Sen lisäksi, että yhteisen veropohjan avulla voidaan luoda entistä oikeudenmukaisemmat kilpailuolosuhteet, se voi tarjota tehokkuusetuja ei vain yrityksille vaan myös veroviranomaisille⁽⁵⁾.

2.4 ETSK on myös suositellut, että keskustelua yhteisestä veropohjasta laajennettaisiin käsittämään keskeisen ongelman lisäksi myös rajatylittäviä kysymyksiä koskevat ongelmat. Kun yhteinen veropohja otetaan käyttöön, sen ei pidä helpottaa yksinomaan rajatylittävää toimintaa harjoittavien yritysten toimintaa, vaan myös pelkästään kotimarkkinoilla vaikuttavien yritysten toimintaa. Päätavoitteena on luoda oikeudenmukaiset kilpailuolosuhteet yrityksille, jotka toimivat useassa maassa, eikä se saa synnyttää uusia eroja kyseisten yritysten ja yksinomaan kotimarkkinoilla toimivien yritysten välille.

2.4.1 Tähän liittyy myös toive helpottaa pienyritysten toimintaa; niistä lähes kaikki toimivat ainoastaan kotimarkkinoillaan. Pyrkimyksellä luoda yksinkertaisia ja selkeitä verosäännöksiä on suuri merkitys myös tässä suhteessa⁽⁶⁾.

⁽³⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Verokilpailu ja sen vaikutukset yritysten kilpailukykyyn", EYVL C 149/16, 21.6.2002, s. 73.

⁽⁴⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Yritysten välitön verotus", EYVL C 241/14, 7.10.2002, s. 75.

⁽⁵⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Yritysten välitön verotus", EYVL C 241/14, 7.10.2002, s. 75.

⁽⁶⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Yritysten välitön verotus", EYVL C 241/14, 7.10.2002, s. 75.

2.5 ETSK on aiemmin todennut, että yhteinen veropohja ei voi olla vapaaehtoinen niin, että voitaisiin valita edelleen sovellettavan kansallisen verojärjestelmän ja rajatylittävää toimintaa harjoittaville yrityksille tarkoitettua erityisjärjestelmän välillä. Siksi ETSK katsoo, että kun yhteinen veropohja yhtiöverotusta varten luodaan, sen on oltava pakollinen (7).

2.6 ETSK on järjestelmällisesti tukenut ajatuksia siitä, että yhteistä veropohjaa koskevat säännöt on mahdollisimman pitkälle kytkettävä kansainvälisiin kirjanpitosääntöihin. Komitea on tietoinen siitä, että kansainvälistä kirjanpitoa koskevat IFRS-standardit voivat tarjota vain lähtökohdan yhteistä veropohjaa koskeville säännöille.

2.7 Yksi ei-toivottu seuraus siitä että, ministerineuvosto ja Euroopan parlamentti ovat tähän mennessä olleet kyvyttömiä tekemään päätöstä yhteisestä yhtiöveropohjasta, on se, että kantojen muodostaminen — joka kuitenkin on välttämätöntä — tapahtuu Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa. Niin kauan kuin on eroavuuksia, tarvitaan oikeudellisia ratkaisuja erilaisten verojärjestelmien välillä. Näin tuomioistuimen päätöksillä vaikutetaan vähitellen jäsenvaltioiden verojärjestelmiin sisämarkkinoilla ilman, että on tehty minkäänlaisia poliittisia päätöksiä (8) (9). Tämä tilanne tulee selkeästi esille Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa äskettäin ratkaistussa "Marks and Spencer" -tapauksessa.

2.8 ETSK:n halu tarkastella yhtiöverotusta nykyistä laajemmasta poliittisesta näkökulmasta merkitsee sitä, että verotuksen neutraalisuuteen ei pidä kiinnittää huomiota yksinomaan yhtiöiden verotuksen yhteydessä, vaan myös kahden tuotannon tekijän, työn ja pääoman, ollessa kyseessä. Tämä periaatteellinen kanta riippuu kuitenkin lähinnä kulloinkin valittavasta verokannasta (10).

2.9 Integraatio ja kasvava kilpailu kulkevat käsi kädessä, mikä voi lisätä tehokkuutta ja kasvua. Tällöin edellytyksenä on kuitenkin, että ne toimijat, jotka eivät suoriudu kasvavasta kilpailusta, eivät voi kompensoida alhaista tuottavuuttaan matalammalla yhtiöverolla. Jotta integraation myönteiset vaikutukset toteutuisivat, yhtiöverotuksen kilpailua vääristävät tekijät on poistettava (11).

2.10 Yhteisen — ja toivottavasti pakollisen — veropohjan avulla mahdollisuudet veronmaksun valvontaan paranevat, kun viranomaisten tarvitsee tuntea ainoastaan yksi järjestelmä unionissa ja kun yhteydenpito viranomaisten välillä helpottuu. Veropetosten selvittäminen saattaisi näin ollen tulla aiempaa

helpommaksi. Ei-velvoittava yhteinen veropohja — jonka toteutuessa valinta voitaisiin tehdä tämän yhteisen järjestelmän ja edelleen voimassa olevan, kotimaisiin yrityksiin sovellettavan veropohjan kansallisen laskelman välillä — loisi sitä vastoin tilanteen, jossa valtioiden — yritysten sijasta — pitäisi olla tekeemisissä useiden verojärjestelmien kanssa.

3 Tosiseikkoja yhtiöverotuksesta

3.1 Yhtiöiltä perittävät verot vaihtelevat sen mukaan, missä maassa vero peritään. Tämä selittyy etupäässä verokantojen (vaihtelu 12,5:n ja 40 prosentin välillä) välisillä eroilla, mutta koska veropohja vaihtelee, ei ole selvää, missä määrin tilanne tosiasiaa riippuu verokantojen välisistä eroista (12).

3.2 Komissio on kerännyt tietoja niin kutsutusta implisiittisestä veroasteesta (*implicit tax rate*), joka kuvaa sitä, kuinka suuri osuus yhtiön voitoista maksetaan tosiasiaa veroina. Useimmiten vertailun kohteena ovat kuitenkin vain verokannat. Tämä voi olla harhaanjohtavaa esimerkiksi tilanteessa, jossa korkea verokanta johtaa alhaisiin verotuloihin, mikäli mahdollisuudet verovähennyksiin ovat merkittävät. Verotulot voivat myös vaihdella sen mukaan, kuinka tehokasta verojen perintä on ja mil-laista valvontaa suoritetaan. Tehokkaalla tai toisaalta byrokraattisella veronkantojärjestelmällä on merkitystä myös siinä mielessä, missä määrin yrityksen on kohdistettava resursseja yhtiöveron maksamisen hallinnoimiseen (13).

3.3 Vuonna 1990 OECD totesi, että 60 prosenttia maailmankaupasta käydään yritysryhmittymien sisällä. Valtioiden verojärjestelmien välisistä eroista tulee näin ongelma yrityksille siitä syystä, että nämä erot heijastuvat kyseisten yritysten sisälle.

3.4 Yhteisen yhtiöveropohjan taloudellisia vaikutuksia on vaikea arvioida. Eräissä tuoreissa tutkimuksissa arvioitiin, että vaikutus bruttokansantuotteeseen olisi 0,2:n ja 0,3 prosentin välillä. Laskelmissa on otettu huomioon ainoastaan veropohjaa koskevat yhteiset säännöt eikä konsolidointia tai hallinnollisia säästöjä. Tässä yhteydessä on lisäksi otettava huomioon se, että yhtiöverotuksen osuus BKT:sta on kaiken kaikkiaan noin kolme prosenttia (14).

3.5 Suuryritykset vastaavat nykyään suuresta osasta rajatylittävää toimintaa, minkä johdosta erot yhtiöverotuksessa ovat niille ongelma. Useissa maissa toimintaa harjoittavat yritykset ovat kuitenkin hankkineet välttämättömän asiantuntemuksen ja kyenneet kattamaan lisäkustannukset. Verojärjestelmien eroilla

(7) ETSK:n lausunto aiheesta "Yritysten välitön verotus", EYVL C 241/14, 7.10.2002, s. 75.

(8) ETSK:n lausunto aiheesta "Sisämarkkinat ilman yhtiöverosteita – saavutuksia, toteuttamisvaiheessa olevia aloitteita ja jäljellä olevia haasteita", EUVL C 117/10, 30.4.2004, s. 41.

(9) Vuosina 2003 ja 2004 Euroopan yhteisöjen tuomioistuin antoi 25 tuomiota välittömistä veroista.

(10) ETSK:n lausunto aiheesta "Yritysten välitön verotus", EYVL C 241/14, 7.10.2002, s. 75.

(11) ETSK:n lausunto aiheesta "Verotus Euroopan unionissa: yhteiset periaatteet, verotuksen yhdenmukaistaminen sekä mahdollisuus tehdä päätöksiä määräenemmistöllä", EUVL C 80/33, 30.3.2004, s. 139.

(12) ETSK:n lausunto aiheesta "Yritysten välitön verotus", EYVL C 241/14, 7.10.2002, s. 75.

(13) ETSK:n lausunto aiheesta "Verotus Euroopan unionissa: yhteiset periaatteet, verotuksen yhdenmukaistaminen sekä mahdollisuus tehdä päätöksiä määräenemmistöllä", EUVL C 80/33, 30.3.2004, s. 139.

(14) *Economic effects of tax cooperation in an enlarged European Union*, Copenhagen Economics, 2004 (Copenhagen Economics, 2005, s. 36).

on kuitenkin luultavasti suurimmat vaikutukset pieniin ja keski-suuriin yrityksiin, jotka ovat harkinneet toiminnan käynnistämistä kotimarkkinoidensa ulkopuolella, mutta jotka ovat tästä luopuneet. Yhteiset säännöt laskisivat huomattavasti kynnystä käynnistää toiminta useissa maissa. Tältä osin olisi monia mahdollisuuksia tiivistää integraatiota ja lisätä kilpailua, mistä voi muodostua yksi yhtiöveropohjan laskemista koskevan yhteisen järjestelmän merkittävistä hyödyistä.

4 Yhtiöverosta tehdyt yhteiset päätökset tähän mennessä

4.1 Yhtiöverotuksesta on tähän mennessä annettu ainoastaan kolme direktiiviä. Emo- ja tytäryhtiödirektiivissä (90/435) säädetään, että tytäryhtiön tietyssä maassa jakamista osingoista ei peritä veroa siinä jäsenvaltiossa, jossa emoyhtiö sijaitsee. Verovapaus voidaan kuitenkin korvata säännöllä, jonka mukaan tytäryhtiön sijaintimaassa maksettava vero vähennetään emoyhtiön sijaintimaassa maksettavasta verosta.

4.2 Sulautumadirektiivillä (90/434) säädellään verotusta yritysjärjestelyiden yhteydessä. Vaikka rajatylittäviä sulautumia ja diffuusioita koskeva siviilioikeudellinen lainsäädäntö puuttuu, kyseiset aihealueet eivät kuulu vielä direktiivin soveltamisalan piiriin, ja näin direktiivillä säädellään lähinnä toimintojen myymistä.

4.3 Äskettäin annettulla kolmannella direktiivillä säädellään lähiyhtiöiden välisten korko- ja rojaltimaksujen verotusta (2003/49). Direktiivillä poistetaan kyseisenlaisten rajatylittävien siirtojen lähdevero.

4.4 Vuodelta 1997 on peräisin yritysverotusta koskeva menettelysääntö, jonka mukaan jäsenvaltiot eivät saa houkutellessa investointeja verotuksen osalta haitallisin toimin. Menettelysäännön mukaan jäsenvaltiot sitoutuvat siihen, että ne eivät ota käyttöön uusia haitallisia veroja ja että ne tarkistavat myöhemmin nykyiset säännöksensä. Menettelysääntöä on täydennetty luettelolla 66:sta haitallisena pidettävästä verotoimenpiteestä. Nyt näistä toimenpiteistä ollaan luopumassa.

5 Keskustelua teknisistä yksityiskohdista

5.1 Ennen veron laskemista veropohjaan tehtäviä sallittuja vähennyksiä koskevat säännökset ovat niitä, joiden osalta erot veropohjan laskennassa jäsenvaltioiden välillä ovat suurimmat, ja siksi aihe on tärkeä jäsenvaltioiden välisissä keskusteluissa. Tässä yhteydessä komitea korostaa erityisesti, että on tärkeää pyrkiä luomaan yhtiöverolle laaja pohja. On kuitenkin muistettava, että veropohjan laajentaminen saattaa edellyttää veroasteen tarkistamista.

Valitettavasti keskustelu on aloitettava perusasioista. Jo nykyään menoja voidaan käsitellä eri tavoin sen mukaan, luokitellaanko ne tavanomaisiksi menoiksi, jotka toisin sanoen sisällytetään varsinaista veropohjaa koskevaan laskelmaan, vai menoiksi, jotka voidaan vähentää voitosta veropohjan määräämisen

jälkeen. Veroasiantuntijoilla on edessään vielä paljon työtä, ennen kuin he ovat saaneet laadittua yhteisen ehdotuksen.

5.2 Veropohjajärjestelmän on oltava kilpailukykyinen niin, että se luo hyvät edellytykset investoinneille EU:ssa. Verojärjestelmällä ei kuitenkaan pidä yleisesti vaikuttaa siihen, mitä investointeja tehdään tai mihin jäsenvaltioon ne suunnataan. Kannattavuuden tulee olla ratkaiseva tekijä eikä sen, kuinka tietyille investoinneille saadaan rahoitusta. On selvää, että on oltava mahdollisuuksia esimerkiksi ympäristömyötäisten investointien kannustamiseen tai niiden ohjaamiseen epäsuotuisassa asemassa oleville alueille, mutta tämä voidaan kuitenkin toteuttaa paremmin muilla keinoin kuin yhtiöveropohjan avulla.

5.2.1 Yhtä lailla on tärkeää säilyttää selkeä rajalinja tuloverotuksen kanssa. Kysymys siitä, kuinka voitosta osakkeenomistajille jaettavia osinkoja käsitellään, kuuluu tuloverotuksen alaan, eikä sitä tule sekoittaa yhtiövoiton verottamista koskevaan keskusteluun. Aihe ei sitä paitsi ole sellainen, että se vaikuttaisi yritysten sijoittumista koskeviin päätöksiin.

5.3 Vaikka yhteisestä veropohjasta päästäisiinkin yksimielisyyteen, siihen on sisällytettävä eriytettyjä sääntöjä tietyillä aloilla varten. Voidaan esimerkiksi tarvita erityissäännöksiä vähennysten tekemisestä tietyillä aloilla. Tämä voi koskea pankki- ja rahoitusala sekä etenkin henkivakuutusala, joilla vähennyksillä voi usein olla alan kannalta erityinen merkitys. Toinen esimerkki on metsäsektori, jolla tulovirtojen välillä voi äärimmäisessä tapauksessa olla sataakin vuotta.

5.4 Toinen näkökohta liittyy siihen, perustuuko yrityksen rahoitus pääasiassa lainaan vai omaan pääomaan. Mikäli lainan korkokustannukset ovat vähennykselpoisia, yrityksen tuloista verotetaan vain pientä osaa, joka muodostuu muutamien osakkeiden tuottamasta voitosta. Jos lainoja ei ole, vaan kaikki rahoitus on hankittu omien osakkeiden avulla, vero peritään koko voitosta. On mahdollisuuksien mukaan vältettävä sitä, että rahoituksen valinta määräytyy yhtiöveron perusteella.

5.5 Kun sallituista vähennyksistä on sovittu, on vielä tehtävä päätös siitä, milloin ja miten niitä voidaan tehdä. Merkittävin ero jäsenvaltioiden välillä koskee sitä, tehdäänkö poistot kullekin investointilajille erikseen vai sovelletaanko järjestelmää, jossa kaikkia investointeja käsitellään yhdessä kokonaisuutena. Järjestelmä, jossa investointeja käsitellään kokonaisuutena, on yritysten kannalta vaivaton, sillä se ei edellytä laskelmia yksittäisistä koneista tai laitteistoista.

5.6 Jotta voitaisiin ottaa käyttöön konsolidoitu veropohja, jossa voitto lasketaan koko yritysryhmittymälle, on yritysryhmittymän käsite määriteltävä. Määritelmän vaihtoehtoina ovat tietty prosentuaalinen omistusosuus kussakin ryhmittymän osassa tai se, että ryhmittymän kunkin osan toiminnan täytyy liittyä emoyhtiön toimintaan. Näyttää siltä, että on välttämätöntä valita näiden seikkojen yhdistelmä, sillä ei ole syytä luoda konsolidoitua veropohjaa yhteisessä määräysvallassa oleville yrityksille, jos ne toimivat eri aloilla.

5.7 Kun veropohjasta on päästy sopimukseen yhtiöveron laskemiseksi, jäljellä on vielä konsolidointiin liittyvä ongelma: miten useassa maassa toimintaa harjoittavan yrityksen voitot jaetaan eri maiden välillä? Jotta vältettäisiin verojärjestelmän hyödyntäminen voittojen siirtämiseen, yhteinen veropohja ei riitä; on myös luotava yksinkertainen ja johdonmukainen järjestelmä yrityksen voittojen jakamiseksi jäsenvaltioiden välillä (ja näin ollen erilaista verokantaa soveltavien valtioiden välillä). Yritysrhmittymän eri maissa sijaitsevien osien tuottamien voittojen yhdistäminen tällä tavoin edellyttää myös, että yhteistyötä veroviranomaisten välillä laajennetaan.

5.7.1 Edellä mainittujen vaatimusten valossa saattaisi olla mielenkiintoista tarkastella Kanadassa sovellettavaa järjestelmää (puolet voitosta jaetaan työvoiman osuuden perusteella ja puolet myynnin osuuden perusteella).

5.8 Jotta voittojen jakaminen sujuisi käytännössä yksinkertaisesti, veropohjan laskemisen lisäksi on yhdenmukaistettava muitakin säännöksiä. Laskelmien tulisi esimerkiksi perustua kalenterivuosiin, ja verot perittävä samanaikaisesti kaikissa maissa. Tulisi myös olla pakollista suorittaa standardoidut siirrot sähköisesti.

5.9 Yksi yhteisen veropohjan käyttöönottamisen merkittävimmistä seurauksista on se, että järjestelmästä tulee avoin. Nykyään verokanta on ainoa maallikon kannalta näkyvässä oleva seikka. Jotta osoitettaisiin, kuinka harhaanjohtava se voi olla, voidaan verrata yhtiöverokantaa yhtiöveron osuuteen BKT:sta. Vuoden 2003 tietojen mukaan pienin BKT-osuus on 0,8 prosenttia ja se on Saksassa, jossa sovelletaan 39,5 prosentin verokantaa. Tämä liittyy todennäköisesti jossain määrin verokantaa koskeviin määrittelyongelmiin. Uusien jäsenvaltioiden keräämän yhtiöveron BKT-osuus on keskimäärin 2,7 prosenttia, ja niiden verokannat vaihtelevat 35:n ja 15 prosentin välillä. Useimpien vanhojen jäsenvaltioiden keräämän yhtiöveron BKT-osuus on noin 3 prosenttia, ja niiden verokannat vaihtelevat 38:n ja 12,5 prosentin välillä⁽¹⁵⁾. Olisi tärkeää, että näin vaihtelevat ja yllättävät erot tuodaan näkyviin — ei vain yrityksille, vaan demokratian takia myös äänestäjille.

6 Yhteistä konsolidoitua yhtiöveropohjaa koskevat periaatteet⁽¹⁶⁾

6.1 Laaja pohja

Veroilla pyritään rahoittamaan kansalaisten hyvinvointia. Veropohjan on siksi oltava mahdollisimman laaja. Laajan veropohjan avulla voidaan myös myötävaikuttaa siihen, että vääristävät vaikutukset talouden toimintatapaan ovat mahdollisimman vähäiset, koska laaja veropohja mahdollistaa verokannan pitämisen alhaalla.

⁽¹⁵⁾ Structures of the taxation systems in the European Union, Copenhagen Economics, 2005.

⁽¹⁶⁾ Periaatteita ei ole tässä asetettu millään tavoin tärkeysjärjestykseen.

6.2 Neutraalius

Yhteisen yhtiöveropohjan tulee olla neutraali erilaisiin investointivaihtoehtoihin nähden niin, että se ei vääristä kilpailua alojen välillä. Tosiasiallisten taloudellisten näkökohtien tulee ratkaista, mihin yritykset sijoittavat toimintansa ja miten veropohja veroteknisesti määritellään. Neutraalin veropohjan avulla yritysten välille voidaan aikaansaada vapaa ja oikeudenmukainen kilpailu.

6.3 Yksinkertaisuus

Yhteisille säännöksille on samanaikaisesti oltava tunnusomaista yksinkertaisuus, selkeys ja avoimuus. Vaatimus yksinkertaisuudesta — silloin kun se on verotuksellisesti tarkoituksenmukaista — tarkoittaa sitä, että säännökset ovat yhteydessä kansainvälisiin kirjanpitosääntöihin, joita jo monet yritykset soveltavat. Myös maksun ajankohtaa ja maksutapaa koskevien yhdenmukaisten sääntöjen avulla järjestelmät yksinkertaistuvat.

6.4 Tehokkuus

Veronperinnän on oltava tehokasta myös siinä mielessä, että sitä on helppo valvoa, jotta virheet verotuksessa voidaan estää ja verovilppi torjua.

6.5 Vakaus

On tärkeää, että verojärjestelmät ovat vakaita. Yritysten investointien on oltava perusteltuja pitkällä aikavälillä, ja koska verojärjestelmät omalta osaltaan liittyvät investointipäätöksiin, ne eivät voi olla liian monien muutosten kohteena.

6.6 Legitiimiyys

Välittömien asianosaisten, työmarkkinaosapuolien sekä ylipääntään kansalaisten tulee hyväksyä laadittu veropohjajärjestelmä, sillä siinä on kyse julkisen sektorin rahoittamisesta.

6.7 Oikeudenmukaisuus

Oikeudenmukaisen järjestelmän perustana on se, että yhteisen yhtiöveropohjan perusteella lasketut voittovarot jaetaan jäsenvaltioiden välillä. Oikeudenmukainen jakaminen lisää jäsenvaltioiden vapautta päättää itsenäisesti verokantansa tasosta.

6.8 Kansainvälinen kilpailu

Veropohjaa määrättäessä on lisäksi kiinnitettävä huomiota sen niveltymiseen EU:n ulkopuolisiin yhtiöverojärjestelmiin.

6.9 Pakollisuus

Jotta vältettäisiin verokohteluun liittyvien uusien erojen syntyminen jäsenvaltioiden sisällä, veropohjaa koskevista säännöksistä on ihannejärjestelmässä tultava pakollisia sekä rajatylittävää toimintaa harjoittaville yrityksille että pelkästään yhdessä maassa toimiville yrityksille. Jos yhteisessä järjestelmässä noudatetaan muita periaatteita ja jos järjestelmästä tulee riittävän yksinkertainen ja kilpailukykyinen yritysten kannalta, on vastakkainasettelu vapaaehtoisen ja pakollisen järjestelmän välillä lähinnä hypoteettinen. Järjestelmän muotoilusta siis riippuu, kyseenalaistetaanko järjestelmän pakollisuus.

6.10 Väliaikaiset/siirtymäsäännökset

Yrityksille sallittava valinnanvapaus voi kuitenkin olla hyväksyttävissä oleva väliaikainen järjestelmä. Yhteisen yhtiöveropohjan

kaltainen merkittävä muutos voi myös edellyttää siirtymäsäännöksiä. Väliaikainen järjestelmä tai mahdollisuus soveltaa siirtymäsäännöksiä joustavoittavat siirtymistä yhteiseen järjestelmään.

6.11 Joustavat päätöksentekoa koskevat säännökset

Vaikka kestävä ja vakaata yhtiöverotusjärjestelmää tarvitaan, on myös oltava mahdollisuus tehdä muutoksia, jotta voitaisiin vastata ympäristön muuttumiseen tai korjata järjestelmän puutteita. Kyse voi esimerkiksi olla siitä, että järjestelmä saa aikaan ei-toivottuja vaikutuksia. Siksi yhteistä järjestelmää koskevaan päätökseen on sisällytettävä säännöksiä, joilla korjauksia voidaan tehdä joustavasti.

Bryssel 14. helmikuuta 2006

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Anne-Marie SIGMUND

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Energiatehokkuus”

(2006/C 88/13)

Euroopan komissio pyysi 7. kesäkuuta 2005 päivätyssä kirjeessä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laatimaan lausunnon aiheesta *Energiatehokkuus*.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 31. tammikuuta 2006. Esittelijä oli Stéphane **Buffetaut**.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 14.–15. helmikuuta 2006 pitämässään 424. täysistunnossa (helmikuun 14. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 78 ääntä puolesta ja 2 vastaan 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmä: energiatehokkuutta tulee edistää

1.1 Energiatehokkuuden tavoittelusta on tullut yrityksille välttämättömyys, joten merkittävimpiin energian kallistumisen asettamiin haasteisiin voidaan useimmiten vastata vapaaehtoisin sopimuksin.

1.2 Euroopan unionin rooli olisi erityisen hyödyllinen, jos se järjestäisi systemaattisesti alan hyviä käytäntöjä ja innovaatioita koskevat tiedot. Energian pääosastosta voisi tulla eräänlainen energiatehokkuutta koskevan tiedon keskus.

1.3 Yleisölle suunnatut tiedotuskampanjat voivat olla hyödyllisiä. Jotta kampanjat olisivat tehokkaita, ne tulee toteuttaa mahdollisimman lähellä loppukäyttäjiä ja asianomaisia ammattialoja. Valtakunnallisten ja paikallisten viranomaisten tulee siis ottaa ne vastuulleen.

1.4 Sääntelyn ei pitäisi olla sääntö vaan pikemminkin poikkeus, sillä säädöksiä on jo runsaasti ja niiden täytäntöönpanosta tulisi tehdä arvio.

1.5 Energiatehokkuus ei ole iskulause, ylellisyyttä tai leikkiä. Kansainvälisessä tilanteessa, jossa energian kysyntä kasvaa jatkuvasti etenkin Kiinan, Intian tai Brasilian kaltaisten maiden nopean kehityksen johdosta, kyseessä on kansalaisten, yritysten, jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin etu. Kansainvälinen energijärjestö IEA ennustaa maailman energiankysynnän kasvavan 60 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Samalla aikavälillä tuontienergian osuus Euroopan unionissa, jonka riippuvuus fossiilista polttoaineista on 80 prosenttia, kasvaa 50 prosentista 70 prosenttiin. Euroopan unioni ei kuitenkaan toimi yhtenäisesti maailman energiamarkkinoilla, joilla sen vastassa ovat tuottajamaat ja muut suuret energiankuluttajat. Juuri tästä syystä neuvoston puheenjohtajana toiminut Tony Blair vetosi Hampton Courtissa lokakuussa 2005 pidetyssä epävirallisessa huippukokouksessa yhteisen energiapolitiikan laatimisen puolesta.